

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ АРХІТЕКТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Анотація.

В статті розглянуті основні завдання збереження пам'яток. Сьогодні проблема збереження пам'яток архітектури залишається актуальною. Узагальнюється досвід для виявлення нових завдань, які дозволяють вирішити проблему збереження архітектурних пам'яток. Визначено, що охорона пам'яток архітектури сьогодні не має необхідного правового забезпечення.

Ключові слова: історична спадщина, архітектурна пам'ятка, будівля, збереження.

Постановка проблеми. Як свідчить статистика, в Україні станом на 2003 рік нараховувалося 16237 пам'яток архітектури, в тому числі 3541 пам'ятка належала до категорії національного значення, а 401 місто і селище міського типу (містечко) отримали статус історичних.

Утвердження України як незалежної держави нерозривно пов'язане з плеканням національної культурної спадщини. Це одна із передумов нашого шляху в майбутнє.

Конституцією України, чинним законодавством визначено, що усі пам'ятки історії та культури, які знаходяться на території України, охороняються Державою.

Україна, як член Конвенції "Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини" зобов'язалася забезпечувати охорону, збереження в належному стані культурної спадщини, що розташована на її території.

Аналіз джерел. Тема дослідження пов'язана з низкою міжнародних пам'яткоохоронних і правових документів, серед яких: Венеціанська хартія 1964 року, Паризька конвенція про захист всесвітньої і природної спадщини 1972 року, Гранадська конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи 1985 року, Вашингтонська міжнародна хартія з охорони історичних міст 1987 року, національні програми збереження історико-культурної спадщини.

Виклад основного матеріалу.

На сучасному етапі поширилась нова хвиля в реставрації і відновленні зруйнованих і пошкоджених соборів, храмів, церков, що, безумовно, в наш час підняття духовності українського суспільства, має свої позитивні якості. Поряд з цим ведеться будівництво і нових споруд сакральної архітектури, включення яких в міський ансамбль, в більшості випадків, не спирається на відпрацьовані раніше традиції і взагалі суттєво відрізняється від практики попередніх століть.

Сьогодні проблема збереження пам'яток архітектури залишається актуальною. Більшість об'єктів, які відносяться до архітектурної спадщини знаходяться в аварійному стані, деякі повністю зруйновані. Головною проблемою залишається те, що цією проблемою повинна в першу чергу займатися Держава, але багато таких об'єктів передано до приватною власності.

В статті проаналізовано стан двох пам'яток архітектури. Визначено, що розміщення пам'ятки може не впливати на її стан та рівень збереження.

Так маєток Муравйових-Апостолів у селі Хомутець, який побудований у 1770 р., та частково перебудований у 19 ст. є однією з найбільш цікавих і визначних пам'яток Миргородського району. Садиба належала сім'ї відомого українського гетьмана Данила Апостола. Чудову дерев'яну будівлю на кілька поверхів він спорудив у середині 18 століття. На початку 19 століття цей маєток перейшов у спадщину культурному діячеві й письменнику Сергію Муравйову-Апостолу, котрий вніс суттєві зміни в ландшафт та архітектуру маєтку. Були добудовані кам'яні стіни, ходи поміж флігелями і головною будівлею, а також закладений парк, який займає понад 15 гектарів. Цінними є фрески та ліплення родових гербів на внутрішніх стінах головного корпусу, які чудом збереглися. Надзвичайну популярність маєток отримав після подій 1820 року, коли тут проходили таємні збори декабристів-революціонерів. Три сини Муравйова-Апостола були учасниками тих зібрань і шанувальниками революційних ідей тієї буремної епохи. Вони виступили проти монархії, за що й поплавилися свободою та життям.

Ще за радянських часів маєток було визнано пам'ятником архітектури, який охороняється законом. Але, на превеликий жаль, гроші на відновлення колишньої краси не виділяють. Зооветеринарний технікум, що раніше тут був, у зв'язку з аварійністю споруди, переїхав в інше приміщення.[5]

Рис. 1. Маєток Муравйових-Апостолів у селі Хомутець (фото 2018р.)

Рис. 2. Маєток Муравйових-Апостолів у селі Хомутець (фото 2018р.)

Проаналізувавши сучасний стан пам'ятки, визначено, що якщо не вжити заходів по її збереженню, то через декілька років будівля зникне.

Наступна досліджена будівля знаходиться в центральній частині м. Полтави. Петровський Полтавський кадетський корпус - військово-навчальний закритий заклад. Створений з ініціативи полтавського військового губернатора М. Г. Репніна, підтриманої дворянами Полтавської, Катеринославської, Харківської і Чернігівської губерній.

Головний будинок Полтавського кадетського корпусу зведено у 1835-1840 рр. в стилі пізнього класицизму під керівництвом архітектора М. І. Бонч-Бруєвича. Займає північно-західну ділянку Круглої площі, яка спочатку відводилася для чоловічої гімназії. Найбільший серед споруд ансамблю (довжина головного фасаду - 132 м). [6]

Починаючи з 90-х років Петровський Полтавський кадетський корпус знаходився в приватній власності. Коли будівля вже майже повністю зруйнувалася, у 2015р. її передали до власності Держави. На сьогодні розроблена програма по збереженню, але ніяких дій досі не проводиться.

Рис. 3. Полтавський кадетський корпус (фото 2018р.)

Висновки. Найсерйознішою проблемою пам'яткоохоронної сфери сьогодні лишається її правове забезпечення, у тому числі й гарантії недержавних інвестицій до справи утримання, охорони, реставрації та використання пам'яток історії та культури. Для вирішення основних завдань по збереженню пам'яток архітектури державою повинні розроблятися відповідні програми. Відповідно потрібно виділити основні завдання по збереженню пам'яток архітектури:

- передача пам'яток архітектури в державну власність, та здійснення належного контролю за їх збереження;
- виконання законів про забезпечення їх збереження;
- виділення необхідних коштів на реставрацію та відтворення;
- визначення компромісних рішень до сучасного функціонального призначення пам'яток архітектури.

Список використаних джерел:

1. Архитектурное наследие и реставрация / ред. В. Дворяшин. - М.: Росреставрация, 2016. - 356 с.
2. Пам'ятки архітектури та містобудування України: Довідник Держ. Реєстру нац. культ. надбання. – Ілюстративний блок. – К. Техніка, 2000. – 664 с.
3. Нариси історії архітектури Української РСР (дожовтневий період). – К.: Держ. Вид-во літератури з будівництва і архітектури УРСР, 1957. – 557с.
4. Електронне джерело <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>
5. Електронне джерело <http://bastion.tv/news/mayetok-muravjovih-apostoliv-krasa-j-zanepad/>
6. Електронне джерело <https://poltava.depo.ua/rus/poltava/poltavskiy-kadetskiy-korpus-virtualna-ekskursiya-20170516571901>